

Soubor opatření k lepší ochraně integrity titulů udělovaných vysokými školami

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 887), s právem EU

Informační podklad č. 0887
červenec 2020
autor: Miroslav Jakab

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Soubor opatření k lepší ochraně integrity titulů udělovaných vysokými školami	Typ řady: online
Autor: Jakab, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 0887	První vydání řady: říjen 1998
Datum: červenec 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova: kompatibilita; reklama; student; volný pohyb; vysoká škola; vzdělání; vzdělávání; retroaktivita	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

**Oddělení
všeobecných
studií**

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

**Oddělení pro
evropské
záležitosti**

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

**Oddělení
komunikace
a vzdělávání**

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 887), s právem EU

Úvod:

Navržená úprava představuje novelu zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (dále jen „ZVŠ“), která má přispět k lepší ochraně integrity titulů udělovaných vysokými školami. Konkrétně (1.) představuje explicitní zakotvení povinnosti vysokých škol zveřejňovat závěrečné práce na svých internetových stránkách, (2.) stanovuje povinnost studentů jednat při studiu čestně a poctivě, (3.) umožňuje nově rozhodnout o neplatnosti vykonání státní zkoušky z důvodu závažného jednání proti dobrým mravům a (4.) umožňuje řízení o takovémto rozhodnutí zahájit v prodloužené lhůtě 15 let ode dne vykonání či zdánlivého vykonání státní zkoušky. Navržená úprava rovněž (5.) zakotvuje nový institut řízení o vyslovení neplatnosti jmenování profesorem, které má vést rektor příslušné vysoké školy podle pravidel řízení o vyslovení neplatnosti jmenování docentem.

Navržená úprava konečně obsahuje i dílčí novelu zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy (dále jen „ZRR“), která (6.) mezi zakázanou reklamou nově řadí i reklamu přímo nabádající nebo podněcující k porušování právních předpisů či povinností uložených na základě zákona.

Stanovisko PI:

Navržená úprava novelizující ZVŠ v první řadě obsahově souvisí s unijními politikami v oblasti vzdělávání, svým zásahem do ZRR se však dotýká i unijní regulace reklamy a obchodních praktik.

Novela ZVŠ

Co se týče unijních politik vzdělávání, EU má podle čl. 6 písm. e) Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) v oblastech všeobecného a odborného vzdělávání pouze tzv. podpůrnou pravomoc, EU v těchto oblastech tedy nemůže harmonizovat právní předpisy členských států (srov. čl. 2 odst. 5 SFEU). I vnitrostátní úprava vzdělávání však může být v rozporu s jinými normami práva EU.

V tomto ohledu se nabízí otázka postavení vysokoškolských studentů z ostatních členských států. Jejich pobytový titul je pro dobu přesahující tři měsíce garantován čl. 7 odst. 1 písm. c) směrnice č. 2004/38. Český Ústavní soud v této souvislosti upozornil na nutnost zohledňovat právem EU garantovaná práva pracovníků z jiných členských států nacházejících se na území ČR,¹ v situaci studentů by se tento závěr měl uplatnit obdobně.

Unijního rozměru tak může nabýt navrhovatel nastolená otázka retroaktivity při prodloužení lhůty pro zahájení řízení o vyslovení neplatnosti státní zkoušky, pokud se bude týkat studenta z jiného členského státu EU. Unijní právo přitom uznává zákaz retroaktivity jako obecnou zásadu a retroaktivní časovou působnost přinejmenším v případě aktů EU obecně zakazuje.²

¹ Nález Ústavního soudu ze dne 10. srpna 2017, sp. zn. I. ÚS 615/17.

² Věc 98/78, *Racke v. Hauptzollamt Mainz*, ECLI:EU:C:1979:14, bod 20.

Tento obecný zákaz může hrát roli v souvislosti s uplatňováním jiných subjektivních práv plynoucích z práva EU. Podle čl. 51 Listiny základních práv EU (dále jen „LZPEU“) jsou členské státy při uplatňování práva EU (např. v případě zahraničního studenta po vzoru citované úvahy Ústavního soudu) vázány LZPEU. Čl. 14 LZPEU přitom garantuje právo na vzdělání, které i s ohledem na minimální standard stanovený judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (srov. čl. 52 odst. 3 LZPEU) zahrnuje mj. povinnost dosažené vzdělání oficiálně uznávat.³ V případě navržené úpravy ovšem jde v zásadě o rozhodnutí o tom, že vzdělání dotčené osoby nadále oficiálně uznáváno nebude (§ 47e ZVŠ). Šlo by tedy o zásah do práva na vzdělání podle čl. 14 LZPEU, který by musel být opodstatněn v souladu s čl. 52 odst. 1 LZPEU. Pokud by tak došlo na identifikaci evropského prvku v právním sporu spadajícím pod tento bod navržené úpravy, byla by její retroaktivita přinejmenším faktorem svědčícím v její neprospěch.⁴

Novela ZRR

V oblasti regulace reklam jsou pro navrženou úpravu významné zejména směrnice č. 2006/114, o klamavé a srovnávací reklamě, a směrnice č. 2005/29, o nekalých obchodních praktikách. Navržená úprava s nimi však není v rozporu.

Z čl. 8 odst. 1 směrnice č. 2006/114 plyne, že v rámci její působnosti lze přijmout přísnější opatření, pokud nejde o srovnání. Navržená úprava přitom nejspíše nesměřuje na srovnávací reklamu a představuje zpřísnění v oblasti reklam.

Směrnice č. 2005/29 pak sice představuje tzv. úplnou harmonizaci, od které se nelze odchýlit (srov. např. její bod odůvodnění 14), upravuje však takové nekalé obchodní praktiky, které poškozují ekonomické zájmy spotřebitelů. Ochrana ekonomických zájmů spotřebitelů přitom není deklarovaným cílem ani zjevným důsledkem navržené úpravy, proto by pod uvedenou směrnicí neměla spadat.⁵

Závěr:

Stane-li se navržená úprava ve spojitosti s retroaktivním stanovením lhůty pro zahájení řízení o neplatnosti státní zkoušky předmětem právního sporu s evropským prvkem, může se ukázat jako problematická, ve zbytku je slučitelná s právem EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflextuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

³ KELLERBAUER, Manuel, Marcus KLAMERT a Jonathan TOMKIN. *The EU Treaties and Charter of fundamental rights: a commentary*. New York, NY: Oxford University Press, 2019, s. 2143.

⁴ K tomu srov. posouzení retroaktivního zneplatnění vymezeného okruhu smluv jako nepřiměřeného omezení volného pohybu služeb ve věci C-630/17, *Milivojević*, ECLI:EU:C:2019:123.

⁵ Srov. pracovní dokument Komise *Pokyny k provedení/uplatňování směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách*, dokument SWD(2016) 163 v konečném znění, s. 9. Dostupný [zde](#).